

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 04.05.2021

§ 21

Vyöhykeuudistus seudullisessa joukkoliikenteessä

1493/08.01.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennepäällikkö Katja Suhonen p. 044 416 4658

Päätös

Esittelijän päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen jäsenet Mira Vilkmán ja Kimmo Huvinen sekä varajäsen Kristiina Mattila-Nousiainen ilmoittivat eriävän mielipiteensä merkittäväksi pöytäkirjaan.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää, että vyöhykkeitä uudistetaan neljän vyöhykkeen mallin mukaisesti. Vyöhykerajoja asetettaessa otetaan huomioon kuntien toiveet ja tarpeet. Vyöhykeuudistus otetaan käyttöön aikaisintaan vuoden 2022 aikana, huomioon ottaen koronan vaikutukset kuntien taloustilanteeseen ja runkolinjastomuutoksen vaikutukset viestintään.

Käsittely

Jäsen Mira Vilkmán teki jäsen Kimmo Huvisen kannattamana esityksen, että käyttöön otetaan tasataksamalli.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esitys, joten asiasta oli äänestettävä.

Puheenjohtajan ehdotuksesta suoritettiin nimenhuutoäänestys siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Mira Vilkmanin muutosesitystä äänestävät EI.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä JAA äänesti 9 jäsentä ja EI 5 jäsentä.

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen voittaneen äänin 9–5.

Äänestyslista liitteenä.

Perusteluosa

Lahden seudun joukkoliikenteeseen valmistui vuonna 2020 selvitys vyöhykeuudistuksesta. Vyöhykeuudistuksen tavoitteena on parantaa asiakaslähtöisyyttä ja joukkoliikenteen käytettävyyttä. Näin voidaan kasvattaa myös käyttäjämääriä ja kulkutapaosuutta. Joukkoliikenteen lippujärjestelmän kehittäminen muun muassa vyöhykejärjestelmää yksinkertaistamalla on yksi seudun MAL-sopimusluonnoksen toimenpiteistä joukkoliikenteessä vuosille 2021-2023.

Vyöhykejärjestelmän selvityksessä tarkasteltiin kahta mallia.

Ensimmäisessä mallissa seutu jaetaan neljään vyöhykkeeseen ja toisessa mallissa koko viranomaisalue kuuluu samaan taksavyöhykkeeseen, ns. tasataksamalli.

Joukkoliikennelautakunta käsitteli selvitystä kokouksessaan 24.11.2020 § 39. Tuolloin lautakunta päätti merkitä selvityksen tiedokseen ja pyytää kunnilta lausuntoa uusista vyöhykevaihtoehdoista ja lippujen hinnoista.

Asian käsittelyn yksinkertaistamiseksi tässä kokouksessa käsitellään vain vyöhykemallia. Lippujen hinnoittelu ja asiakasryhmät käsitellään erikseen vyöhykemallipäätöksen pohjalta.

Kuntien lausunnot

Jokainen kunta piti uudistusta hyvänä ja tarpeellisena ja katsoi vyöhykejärjestelmän yksinkertaistamisen helpottavan joukkoliikenteen käyttöä. Hartolan ja Sysmän kunnat eivät antaneet lausuntoa.

Asikkalan kunta lausui, että järjestelmän tulee olla helppokäyttöinen lapsille ja nuorille, valmistelutyötä on hyvä jatkaa esitetyn aikataulun mukaisesti ja että kunta kannattaa tasataksajärjestelmää.

Heinolan kaupunki kannattaa tasataksamallia ja lausuu, että lippujen asiakashintoja Heinolassa ei saa korottaa. Lisäksi kaupungin mukaan lippujen hinnoittelua tulee tarkastella siten, että kuntamaksuosuuksiin ei muodostu kohtuuttomia korotuksia. Käyttöönotto tulisi tapahtua aikaisintaan vuoden 2023 alussa.

Hollolan kunnan mukaan neljän vyöhykkeen malli vaikuttaa seudullisesti realistisemmalta, mutta myös tasataksamalli on hyväksyttävissä, jos hintaero jää kunnalle korkeintaan noin 20 000 euroon vuodessa. Neljän vyöhykkeen mallin vyöhykerajoihin Hollolan kunta esittää, että kakkosvyöhykkeen sisään Vesikansan tapaan ulotettaisiin Hatsinan, Sairakkalan, Kastarin ja Tennilän sekä Heinäsuon kylät. Muu läntinen Hollola Hämeenkosken pitäjän alueet mukaan lukien tulisi ulottaa kolmosvyöhykkeelle kokonaisuudessaan. Näin ollen Hollola mahtuisi vyöhykkeille kaksi ja kolme.

Kunta esittää, että epävarmuustekijöistä ja tarvittavasta valmisteluajasta johtuen uudistus otettaisiin käyttöön aikaisintaan kesästä 2022 alkaen,

mutta mieluiten kuitenkin vasta 2023 puolella. Kunta lausuu myös, että jos vyöhykeuudistuksen hinnoittelua ei voida nostaa ydinmatkustusvyöhykkeillä, tulee lipputulomenetyksiä kattaa ainakin osittain vuorotarjontaa karsimalla sekä muutenkin huomiomaan paremmin korona-ajan vähentynyt matkustuskysyntä.

Kärkölän kunta lausuu, että valmistelutyötä on perusteltua jatkaa esitetyn aikataulun mukaisesti ja että kunta kannattaa tasataksajärjestelmää.

Lahden kaupunki ehdottaa, että käyttöönotettaisiin neljän vyöhykkeen malli. Lisäksi kaupunki esittää, että päätetyt alennusperusteet tulisi selkeyden lisäämiseksi ulottaa kaikkiin lipputuotteisiin ja että tarkasteluun tulee ottaa seniorilipputuotteiden ulottaminen kaikkiin lipputuotteisiin sekä lisäksi mahdollinen työttömien henkilöiden asiakasryhmäalennus.

Orimattilan kaupungin lausunnon mukaan neljän vyöhykkeen malli vaikuttaa tulojen menetyksen kohdalta realistisemmalta. Kaupunki esittää muutosta alkavaksi aikaisintaan vuoden 2023 alusta, jotta nousseet joukkoliikennekustannukset saadaan tasaantumaan koronan vaikutusten jälkeen.

Padasjoen kunnan mukaan tasataksamalli on ehdottomasti yksinkertainen ja oikeudenmukaisin koko maakunnan väestölle ja edistää kokemusta yhteisestä maakunnasta.

Vaikutusten ennakoarviointi

Vyöhykemalleista tehtiin myös vaikutusten ennakoarviointi. Arviointiin osallistuivat joukkoliikennepäällikkö Katja Suhonen, joukkoliikennesuunnittelijat Jukka Järvinen, Milja Kemppainen ja Maria Niemi ja joukkoliikennevalmistelija Aila Laaksonen. Tasataksamallilla on selvästi positiivisimmat vaikutukset kuntalaisiin, ympäristöön ja

organisaatioon, mutta negatiivisimmat talousvaikutukset. Joukkoliikenteen edistämisen näkökulmasta tasataksamalli on paras vaihtoehto talousvaikutuksista huolimatta. Kuitenkin myös neljän vyöhykkeen malli yksinkertaistaisi lippujärjestelmää ja pääosin laskisi lippujen hintoja.

Yhteenveto

Kumpikin vyöhykemalli yksinkertaistaa joukkoliikenteen lippujärjestelmää ja lisää joukkoliikenteen houkuttelevuutta. Kuitenkin tasataksamallilla on selvästi vielä positiivisemmat vaikutukset ja se olisi joukkoliikenteen edistämisen näkökulmasta paras vaihtoehto. Kummassakin mallissa on merkittävät lyhyen aikavälin kustannusvaikutukset. Kuntien tulee varautua merkittävään kustannusten muutokseen lähivuosina, jotta joukkoliikenteen tarjontaa ei jouduta heikentämään lippujärjestelmän kehittämisen vuoksi. Valtion ja Lahden seudun kuntien kesken on 22.4.2021 saavutettu neuvottelutulos MAL-sopimuksesta. Sopimuksen hyväksymisen jälkeen seudun on mahdollista saada valtion rahoitusta uudistuksen toteuttamiseen.

Useat kunnat esittävät lausunnoissaan uudistuksen käyttöönottoa vasta vuoden 2023 puolella. Uudistuksen lykkäämistä puoltaa epävarma taloustilanne ja kesällä 2022 voimaan tuleva runkolinjastouudistus, joka aiheuttaa merkittävän viestintätarpeen, jotta muutos olisi matkustajille mahdollisimman selkeä. Toisaalta koronatilanteen helpottuessa vyöhykeuudistus olisi hyvä tapa kannustaa ja houkutella matkustajia joukkoliikenteen kyytiin jo vuonna 2022.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Päätöspäivämäärä 04.05.2021 § 21

Toimenpiteet

Ote: toimivalta-alueen kunnat